

บทนำ

นวนิยายเรื่อง “ราวีรักของโลล เว. ชไตน์” หรือ “Le ravisement de Lol V. Stein” เป็นผลงานของมาร์กริต ดูราส (Marguerite Duras) นักเขียนหญิงชาวฝรั่งเศสผู้มีชีวิตอยู่ในช่วง ค.ศ.1914 – 1996 นวนิยายเรื่องนี้ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปีค.ศ.1964 และจัดอยู่ในกลุ่ม นวนิยายแบบใหม่ (Nouveau roman) ซึ่งมีความโดดเด่นในด้านกลวิธีการประพันธ์อันเป็นเอกลักษณ์ของดูราส งานประพันธ์ของเธอได้รับความนิยมในหมู่ผู้อ่านชาวฝรั่งเศสและผู้อ่านทั่วโลกอีกทั้งยังได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศมากมาย เรื่องที่มีผู้แปลเป็นภาษาไทยแล้วได้แก่ Un barrage contre le Pacifique (เขื่อนกันแปซิฟิก) L'amant (รักแรก) ซึ่งได้รับรางวัล Prix Goncourt ในปีค.ศ. 1984 Moderato Cantabile ซึ่งได้รับการแปลเป็นวิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตในหัวข้อ “บทแปลวรรณกรรมเรื่องโมเดราโต กันตาบิเล ของมาร์กริต ดูราส: บทแปลและบทวิเคราะห์” และ Le ravisement de Lol V. Stein ในภาคต้นได้รับการแปลเป็นวิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตในหัวข้อ “บทแปลเรื่อง “ราวีรักของโลล เว. ชไตน์” ของมาร์กริต ดูราส พร้อมบทวิเคราะห์” นอกจากนี้ยังมีนวนิยายอีกหลายเรื่องที่ได้รับการถ่ายทำเป็นภาพยนตร์ เช่น Hiroshima mon amour, India song et les enfants, La musica, Des journées entières dans les arbres และ Moderato Cantabile เป็นต้น

นวนิยายเรื่อง “ราวีรักของโลล เว. ชไตน์” ถ่ายทอดเรื่องราวของโลล เว. ชไตน์ หญิงสาวผู้ถูกคู่หมั้นหนุ่ม ไมเคิล ริชาร์ดสันทอดทิ้งไปหาหญิงอีกคนทำให้เธอบอบช้ำทางจิตใจมาก จนฝังใจกับเหตุการณ์ในครั้งนั้น แม้เธอจะแต่งงานกับฌอง เบดฟอร์ดและมีบุตรแล้วแต่ชีวิตใหม่ก็ไม่อาจเยียวยาแผลใจในครั้งนั้นให้หายขาดได้ เวลาผ่านไปสิบปี เธอย้ายตามสามีกลับมายังเมือง เอส. ตาร์ลาที่เธอเคยอยู่และได้รู้เห็นความสัมพันธ์ฉันท์คู่สามีของเพื่อนเก่าของเธอ ตาเตียนา คาร์ล กับฌาคส์ โฮลด์ ผู้ซึ่งทำให้เธอหวนนึกถึงอดีตคู่หมั้น เธอจึงพยายามสร้างเหตุการณ์รักสามเส้าให้เหมือนกับที่เคยเกิดขึ้นในอดีต โดยเธอเชื่อว่าในครั้งนี้นหากเธอสมทบมือที่สามและควบคุมสิ่งต่างๆ ให้เป็นไปตามที่เธอคิด เธอก็จะเป็นผู้ชนะและสามารถลบแผลใจในอดีตได้

เหตุผลที่ผู้แปลเลือกนวนิยายเรื่อง “ราวีรักของโลล เว. ชไตน์” (ภาคจบ) เป็นหัวข้อวิทยานิพนธ์เนื่องจากนวนิยายเรื่องนี้มีความน่าสนใจในแง่กลวิธีการเล่าเรื่องที่โดดเด่นกว่านวนิยายเรื่องอื่นๆ รวมถึงมีการสร้างตัวละครที่มีบุคลิกซับซ้อนและน่าติดตามจนทำให้นวนิยายรักไม่สมหวังทั่วไปเรื่องนี้กลายเป็นหัวข้อที่ถูกหยิบยกขึ้นมาวิเคราะห์วิจารณ์อย่างกว้างขวางใน

แวดวงวรรณกรรมฝรั่งเศสรวมทั้งในประเทศอื่นๆ ผู้เขียนใช้กลวิธีการเล่าเรื่องสองแบบที่ต่างกันอย่างชัดเจนจนเราอาจใช้เป็นเส้นแบ่งนวนิยายออกเป็นสองภาค กล่าวคือในภาคแรกมีการเล่าเรื่องด้วยวิธีสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวโลล (la quête) จากคนอื่นๆ รอบตัวโลลโดยยังไม่เปิดเผยตัวผู้เล่า ส่วนในภาคจบผู้เขียนได้เปิดเผยตัวผู้เล่าว่าเป็นตัวละครตัวหนึ่งในเรื่องทำให้ผู้เล่ากลายเป็น le narrateur personnage คือเป็นทั้งผู้เล่าและเป็นตัวละครหนึ่งโดยใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ว่า “Je” มีการใช้มุมมองแบบจำกัดภายใน (Focalisation interne) และมุมมองแบบจำกัดภายนอก (Focalisation externe) สลับกันไปตามแต่จังหวะเหตุการณ์ที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านได้รับรู้เหตุการณ์มากน้อยเพียงใดซึ่งเป็นการเล่าเรื่องที่บางครั้งผู้เล่าก็สามารถล่วงรู้ถึงความรู้สึกนึกคิดและสิ่งที่อยู่ลึกๆ ในใจของตัวละครอื่นและถ่ายทอดออกมาให้ผู้อ่านได้รับรู้ แต่บางครั้งก็เพียงถ่ายทอดสิ่งที่เกิดขึ้นตามที่คุณเล่าเห็นและได้ยินเท่านั้น

การที่ผู้เล่าเป็นตัวละครตัวหนึ่งในเรื่องและได้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์จริงน่าจะทำให้ผู้อ่านได้มีโอกาสเข้าถึงโลลซึ่งเป็นตัวละครหลักและถ่ายทอดเรื่องราวของเธอได้สมจริงสมจังมากกว่าในภาคแรก แต่ก็กลับไม่เป็นเช่นนั้นเพราะผู้เล่าที่นั่นตกหลุมรักโลลและมองโลลด้วยสายตาของคนที่อยู่ในห้วงรัก (regard amoureux) คือผู้เล่าจะมองโลลในแง่ดีเกินกว่าความเป็นจริงและมักจะเข้าข้างโลล ในขณะที่ผู้เขียนได้สอดแทรกความคิดเห็นของตาเดียนาต่อโลลซึ่งขัดแย้งกับมุมมองของผู้เล่าจึงทำให้ผู้อ่านต้องพิจารณาว่าสิ่งที่ผู้เล่าเล่านั้นเป็นความจริงมากน้อยเพียงใด

นอกจากนี้ผู้เขียนยังใช้กลวิธีการประพันธ์อื่นๆ ที่น่าสนใจในการดำเนินเรื่อง ได้แก่ เทคนิคการจับภาพด้วยสายตา (Technique du regard) หรือเทคนิคการจับภาพด้วยกล้องถ่ายภาพ (Technique du caméra) ซึ่งเป็นกลวิธีแบบใหม่ในสมัยนั้นและเป็นเทคนิคที่เลียนแบบการถ่ายภาพด้วยกล้องถ่ายภาพยนตร์โดยจับการเคลื่อนไหวและถ่ายทอดออกไปปฏิกิริยาของตัวละครในแต่ละอิริยาบถรวมทั้งสามารถซูมภาพเข้าใกล้หรือดึงภาพให้ไกลออกไปเพื่เน้นให้เห็นสิ่งที่ตัวละครแสดงออกมาทางแวตาสีหน้า และเทคนิคการเล่าเรื่องย้อนหลัง (Analepse หรือ Flashback) ซึ่งเป็นเทคนิคการเล่าเรื่องที่ตัวละครสามารถคิดย้อนกลับไปถึงเรื่องราวในอดีตขณะที่เรื่องราวกำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงเทคนิคการเล่าเรื่องซ้ำ (Technique des répétitions du récit) ซึ่งเป็นเทคนิคการเล่าเหตุการณ์เดียวกันซ้ำๆ ในเวลาที่แตกต่างกันเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการและความรู้สึกของตัวละครที่ยังคงหมกมุ่นกับเหตุการณ์งานเด่นรำอันเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องราวทั้งหมด

ในด้านความน่าสนใจของตัวละครนั้น ผู้เขียนสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครได้อย่างละเอียดละออ ผู้เขียนสามารถสร้างตัวละครที่มีบุคลิกซับซ้อนน่าสนใจและ

นำค้นหา มีความรู้สึกนึกคิดอันละเอียดอ่อนตามแบบฉบับของผู้หญิงแท้ๆ อีกทั้งผู้เขียนยังสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครหญิงผ่านงานประพันธ์ของเธอได้อย่างถึงแก่น ผู้เขียนได้ตีแผ่อารมณ์และความรู้สึกที่อยู่ลึกสุดภายในจิตใจของโลกทั้งความโกรธ ความเศร้าโศกเสียใจ ความผิดหวัง รวมทั้งความริษยาแล้วถ่ายทอดผ่านทางคำพูดและการกระทำของโลกอย่างมีชั้นเชิงชวนให้ติดตามตลอดทั้งเรื่อง

นอกจากนั้นนวนิยายเรื่องนี้ยังสะท้อนสภาพสังคมของชนชั้นกลางในยุค 60-80 ซึ่งเป็นสังคมที่ขาดศีลธรรมจรรยาในการครองเรือน การแต่งงานเกิดขึ้นเพียงเพื่อสร้างและรักษาสถานภาพทางสังคมโดยปราศจากความรัก การนอกใจคู่ครองและการคบชู้เป็นสิ่งที่เห็นได้โดยทั่วไป ในตอนจบตัวละครทั้งหมดต่างก็ไม่ได้มีชีวิตที่มีความสุขสมหวังตามที่ตนเองปรารถนา สะท้อนให้เห็นว่าผู้เขียนไม่ได้เห็นด้วยกับการนอกใจสามีภรรยาและชี้ให้เห็นว่าการทำให้ชีวิตสมรสดำรงอยู่ได้นั้นมีความสำคัญมากกว่าการหย่าร้าง

นอกจากความโดดเด่นในเรื่องกลวิธีการประพันธ์แล้ว นวนิยายเรื่องนี้ยังมีการใช้ภาษาและลีลาการประพันธ์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ผู้เขียนได้นำวรรณศิลป์ต่างๆ มาใช้เพื่อสร้างสุนทรียะในงานประพันธ์ เช่นอุปมาอุปไมย (Le métaphore) บุคลาธิษฐาน (La personnification) และ อติพจน์ (L'hyperbole) เป็นต้น เพื่อให้ผู้อ่านเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครได้อย่างลึกซึ้ง

ด้วยความน่าสนใจของนวนิยายเรื่อง “ราวีรักของโลก เว. ซีโตนี” ตามที่กล่าวมาข้างต้น ผู้แปลจึงปรารถนาจะนำเสนองานประพันธ์ที่น่าสนใจของมาร์กริต ดูราสให้เป็นที่ยอมรับแก่ผู้อ่านชาวไทยมากขึ้นหลังจากที่ได้มีการแปลและวิเคราะห์การแปลภาคแรกของนวนิยายเรื่องนี้เป็นวิทยานิพนธ์ไปแล้วเมื่อพ.ศ. 2550